

KLAIPĖDOS UNIVERSITETINĖ LIGONINĖ

Būkime drauge!

Specialus „Vakarų ekspreso“ priedas

Klaipėdos universitetinėje ligoninėje -

Daugiaprofilinėje Klaipėdos universitetinėje ligoninėje (KUL) yra sudarytos visos sąlygos semtis praktinių žinių, gilintis į atskiras medicinos sritis, tobulinti įgūdžius. Šiomis galimybėmis naudojami tiek studentai, tiek medikai.

Patirtis - praktikantams

Pasak KUL vyriausiojo gydytojo pavaduotojos slaugai **Jurgitos Vaitiekienės**, ligoninėje dirba per 700 slaugytojų, čia slaugos specialybės praktiką atlieka studentai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio šalių.

2014 metais slaugos specialybės praktiką KUL atliko per 300 studentų, atvykusių iš Klaipėdos, Utenos, Kauno, Šiaulių, Vilniaus kolegijų, Klaipėdos universiteto, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto. Pagal tarptautinę studentų mainų programą „Erasmus“ praktiką ligoninėje atliko būsimieji slaugos specialistai iš Lenkijos, Ispanijos, Portugalijos, Turkijos.

„Ligoninėje sukurta puiki profesinio mokymo bazė slaugos specialybės studentams, kurie gali gilinti žinias įvairiose srityse: palai-komojo gydymo ir slaugos, sudėtingos neurochirurgijos slaugos, reanimacijos ir intensyviosios terapijos, akušerinės slaugos ir priežiūros ir kitose srityse. Ligoninėje sudarytos visos sąlygos kelti kvalifikaciją tarptautinėse konferencijose, dalyvauti slaugos mokslo tiriamuo-

Eimanto CHACHLOVO nuotr.

pažangi slaugos praktika

► **KONFERENCIJA.** KUL dirbantys slaugytojai nenutolę ir nuo mokslinių tyrimų - minėdami Tarptautinę slaugytojų dieną gegužę ligoninėje jie dalyvavo mokslinėje praktinėje konferencijoje „Pažangi slaugos praktika: patirtis ir iniciatyvos“, kurioje pristatė pažangios slaugos praktikos aspektus.

Slaugytojai - kompetentingi

Vyriausiojo gydytojo pavaduotoja slaugai teigia, kad šiuolaikinė sveikatos priežiūra neįsivaizduojama be svaraus ir reikšmingo slaugytojų indėlio.

„Dabartiniai slaugytojai - tai savarankiški specialistai, įgiję aukštąjį išsilavinimą ir gebantys priimti didesnę atsakomybę pa-

na siejama su slaugytojo klinikinio mąstymo stiprėjimu, valdymo ir organizacinių gebėjimų, įgūdžių atsiradimu, inovatyvumu, išvalgumu, kompetencija, - pasakoja J. Vaitiekienė.

- Slaugytojų darbas tapo ypatingų kompetencijų reikalaujančia veikla. Pacientų slauga tapo kryptinga, nuosekli, turinti aiškų tikslą, skatinanti rinktis pačius inovatyviausius veiklos būdus ir metodus.

nebijantys eiti su mokslu koja kojon. Jie turi klinikinės slaugos, psichologijos, vadybos, socialinių mokslų, pedagogikos žinių, sykiu aktyviai domisi ir naujausių technologijų diegimu.“

Pokalbininkės teigimu, pagrindinis slaugos prioritetas KUL - užtikrinti kokybišką pacientų sveikatos priežiūrą, profesionalią slaugą, ypač pacientų, kurių savarankiško lygis tiesiogiai priklauso nuo sveikatos priežiūros specialistų.

„Šiam prioritetui įgyvendinti daug dėmesio skiriame svarbiausiems ir aktualiausiems slaugos paslaugų kokybės aspektams. Reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyriuje bei kituose skyriuose įrengtos intensyviosios terapijos palatos, kuriose vyksta nepertraukiamas pacientų monitoringas. Slaugytojo veikla pasižymi tuo, kad jam beveik nuolatos reikia prisitaikyti prie kintančių aplinkybių - darbo krūvio, komandos narių bendravimo ir bendradarbiavimo.

Planuodamas kiekvieno paciento slaugą, slaugytojas turi įver-

tinti, ar stipriai sutrikusios gyvbinės funkcijos, kokios paciento galimybės dalyvauti konkrečioje veikloje. Slaugytojas turi teikti ne tik aukštos kokybės paslaugas, bet ir užtikrinti, kad kiekvienas pacientas, palikdamas ligoninės palatą, į namus grįžtų su reikalingais įgūdžiais ir kiek įmanoma fiziškai nepriklausomas. Todėl, siekiant kuo geresnių rezultatų, turi vykti intensyvių pacientų informavimas ir mokymas“, - aiškina J. Vaitiekienė.

Mokslinė veikla

Slaugos, kaip mokslo ir specialybės bei darbo organizavimo ligoninėje žinios, įgūdžiai ir patirtis, sudaro visas prielaidas savarankiškam slaugytojų darbui tiriant ir gydant pacientus.

J. Vaitiekienė džiaugėsi, kad KUL slaugytojai nenutolę ir nuo mokslinių tyrimų - minint Tarptautinę slaugytojų dieną gegužę ligoninėje vyko mokslinė praktinė konferencija „Pažangi slaugos praktika: patirtis ir iniciatyvos“.

Žinių ir praktinių įgūdžių dalijimasis, naujovių diegimas ligoninėje vyksta ne tik tarp slaugytojų. Komandiniame darbe tai be galo svarbu. Ir kiekvienas komandos narys turi savo užduotį, jo sėkmė - tai visos komandos sėkmė. O sėkmė neateina be vertingų žinių, tobulėjimo, noro žinoti daugiau. Klaipėdos universitetinėje ligoninėje slaugytojos pirmiausia vertinamos už profesionalumą. Dauguma slaugytojų dirba ne vieną dešimtmetį, ne viena dešimtis jų įgijusios aukštąjį universitetinį išsilavinimą ar siekia slaugos magistro laipsnio. Ligoninėje yra maža slaugos personalo kaita, o slaugytojos gauna vienus didžiausių atlyginimų Lietuvoje.

Jurgita VAITIEKIENĖ, KUL vyr. gydytojo pavaduotoja slaugai

siuose darbuose. Taip pat ligoninės slaugytojai turi didžiulę patirtį dokumentuojant slaugos veiksmus“, - sako J. Vaitiekienė.

cientų sveikatos priežiūroje. Tai įpareigoja slaugytoją nuolat tobulinti savo žinias ir slaugos įgūdžius. Slaugytojo profesinė elgse-

Klaipėdos universitetinėje ligoninėje slaugytojai ne tik yra gydytojų partneriai, lygiaverčiai komandos nariai, bet ir inovacijų diegėjai,

Tęstinis slaugytojų mokymasis - pažangios slaugos praktikos tikslas

8 p.

Slaugytojų vaidmuo onkologijoje

9 p.

Informacinės technologijos - patogesniai darbai

10 p.

Klaipėdos universitetinėje ligoninėje - pažangi slaugos praktika

► **PRIORITETAS.** KUL vyriausiojo gydytojo pavaduotojos slaugai Jurgitos Vaitiekienės teigimu, slaugos prioritetas ligoninėje yra užtikrinti kokybišką pacientų sveikatos priežiūrą, profesionalią slaugą.

7 Pasveikinti konferencijos dalyvių buvo atvykęs ir Klaipėdos miesto meras **Vytautas Grubliauskas**, dėkojęs medicams už profesionalumą ir linkėjęs patiems neprarasti sveikatos.

„Smagu, kad slaugytojai ne tik švenčia savo profesinę dieną, bet ir dalyvauja mokslinėje konferencijoje, taip aiškiai parodydami savo siekį tobulėti, įrodydami, kad tobulėjimui ribų nėra, kad tobulėjimas yra kiekvieno slaugytojo karjeros būtinas elementas. Ko gero, slaugytojai yra tie, kurie yra arčiausiai žmogaus, kuriam reikia pagalbos, geros slaugytojo akys tampa pirmaisiais vaistais, kurių žmogui reikia, - sveikindamas KUL slaugytojus kalbėjo V. Grubliauskas. - Labai džiaugiuosi, kad į slaugytojo profesiją dėmesys yra atkreiptas ir aukščiausiu lygiu, yra bandoma spręsti atlygio problemą. Smagu, kad Klaipėdos universitetinėje ligoninėje slaugytojų atlygis už darbą yra toks, kuriuo galima pasigirti.“

Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto dekanas prof. Artūras Razbadauskas pasidžiaugė, kad sėkmingas šios ligoninės ir universiteto bendradarbiavimas mokslo srityje leidžia medicams kelti kvalifikaciją ir siekti tik geriausių rezultatų gy-

dant pacientus.

Konferencijos metu lektoriai pristatė aktualias šio laikmečio temas, buvo pasidalinta patirtimi ne tik su slaugytojais, bet ir gydytojais.

„Puikų startą jai davė KUL vyriausiojo gydytojo prof. habil. dr. Vinso Janušonio pranešimas, kiti lektoriai kalbėjo apie komandinio darbo svarbą, slaugytojų kompetencijų plėtrą, slaugytojų vaidmenį, užtikrinant naujausių gydymo metodų tęstinumą, informacinių technologijų naudojimą užtikrinant pažangią slaugos praktiką, naujovių diegimą ligoninėje, mokymąsi“, - produktyvios konferencijos pranešimų temas trumpai apžvelgė J. Vaitiekienė.

Pokalbininkės teigimu, tęstinis slaugytojų mokymasis, kuriam konferencijos metu buvo skirta nemažai dėmesio – pažangios slaugos praktikos tikslas.

„Plačiai pripažįstama sveikatos priežiūros specialistų tęstinio kvalifikacijos tobulinimo ir mokymosi visą gyvenimą svarba padeda užtikrinti, kad profesinė praktika atitiktų naujausius reikalavimus, prisideda prie geresnių pacientų gijimo rezultatų ir didina visuomenės pasitikėjimą mūsų profesijos atstovais“, - sakė J. Vaitiekienė.

Slaugytojams svarbūs praktiniai įgūdžiai ir kompetencijų plėtra

Slaugos mokslas nuolat vystosi, slaugytojams keliami dideli uždaviniai, tad natūralu, jog slaugytojai turi tobulėti, kad galėtų aktyviai dalyvauti paciento sveikatos priežiūroje.

Pasak Klaipėdos universitetinės ligoninės Anesteziologijos ir reanimatologijos klinikos vadovės **Renatos Paškevičiūtės**, slaugytojai šioje klinikoje dirba intensyviai - operacinės ir reanimacijos skyriuose, kur susiduriama su grėsmingomis gyvybei būklėmis.

Slaugos mokslas yra nuolat besivystanti ir neatsiejama medicinos mokslo sritis. Šiuolaikiniai slaugytojai keliami dideli uždaviniai, slaugytoja turi nuolat profesiskai tobulėti, kelti savo profesinę kompetenciją ir aktyviai dalyvauti paciento sveikatos priežiūroje. Šiuolaikinė slaugytoja turi žinoti, kas yra geriausia jos pacientui, be tinkamos sveikatos priežiūros.

„Dvidešimt pirmajame amžiuje slauga suprantama ne tik kaip ligonių pavartymas, apvalymas, paduotas gėrimas, bet slaugytojai aktyviai dalyvauja ir paciento gydyme. Dalyvavimas komandos darbe yra labai svarbus ir vien gydytojų darbas be slaugytojų neįsivaizduojamas. Mes visi turime vieną tikslą - kad pacientas kuo greičiau pasveiktų ir grįžtų į visavertį gyvenimą. Kadangi slaugytoja nepertraukiamai dirba su pacientu, ji turi išmanyti, kaip atpažinti gyvybei grėsmingas būkles, pavyzdžiui, insultą, sepsį, ūmų koronarinių sindromą, ir pradėti teikti tinkamą pagalbą, skubiai informavus gydytoją“, - kalbėjo R. Paškevičiūtė.

Pokalbininkės nuomone, pažangios slaugos slaugytojų nereikia tapatinti su gydytojais - aukštinis standartas turėtų būti tarpprofesinė praktika ir efektyvus slaugytojų ir gydytojų komandinis darbas bei bendradarbiavimas. Gydymo procese privalo dalyvauti slaugytoja, gydytojas ir pats pacientas, o jei jo būklė neleidžia - paciento artimieji. Gydytojui svarbu kartu su pacientu įveikti ligą, o slaugy-

tojai dar turi rūpėti ir paciento sveikata, saugi aplinka ligoninėje ir pasitenkinimas teikiamu gydymu bei slauga.

„Gydytojai ir slaugytojai turi dirbti kaip viena komanda dėl paciento. Slaugytoja užtikrina saugų paciento judėjimą sveikatos priežiūros sistemoje. Įrodymais pagrįsta medicina yra neįsivaizduojama be įrodymais pagrįstos slaugos, orientuotos į pacientą. Tarpprofesinis bendradarbiavimas tuo ir remiasi, kad slaugytoja žino labai daug savo srityje - kaip prižiūrėti pacientą, kaip

► **POŽIŪRIS.** Kaip nėra per aukšto lygio gydymo, taip nėra ir per aukšto lygio slaugos, - įsitikinusi KUL Anesteziologijos ir reanimatologijos klinikos vadovė **Renata Paškevičiūtė**.

jį slaugyti, kaip užtikrinti slaugos procesą, suformuluoti slaugos diagnozę, kaip vykdyti išsiskeltus tikslus konkretaus paciento sveikatos priežiūroje. Vien tik mano, kaip gydytojo, vaistų paskyrimas ar operacijų atlikimas bus niekinis, jei šiame procese nedalyvaus slaugytoja, kuri turi žinoti, kas vyksta paciento organizme ir ko galima tikėtis, - kalbėjo R. Paškevičiūtė.

- Kitaip tariant, tarpprofesinė praktika - kai kartu dirba gydytojas

ir slaugytojas. Tokiu atveju užtikrinamas tinkamas paciento gydymas ir slauga, gerėja paciento sveikatos priežiūra, pasitenkinimas gydymu, vyksta greitesnis paciento sveikimas, atsistatymas ir grįžimas į visavertį gyvenimą. Tokia praktika yra siekiama bet kurioje srityje, ne tik medicinoje. Mūsų ligoninėje tokia praktika sėkmingai taikoma - neišskiriamas nė vienas žmogus komandoje, nėra nė vieno nereikalingo, pradedant pagalbiniu personalu ir baigiant pačios aukščiausios kvalifikacijos gydytojais. Mes visi dirbame komandoje, konsultuojamės, tariamės, priimamos įvairios nuomonės.“

Pasak gydytojos, visuomet reikia siekti aukščiausių rezultatų, tad Klaipėdos universitetinėje ligoninėje teigiamai vertinama slaugytojų kompetencijų plėtra - pažangios slaugos praktikos kūrimas.

Reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyriuose, pasak R. Paškevičiūtės, turi dirbti aukštos kvalifikacijos, gerai apmokytos, patyrusios, sugebančios greitai vertinti paciento būklę, galinčios suteikti tinkamą pagalbą, kultūringos ir galinčios užtikrinti emociškai saugią sveikatos priežiūrą tiek pacientui, tiek jo šeimos nariams, organizuotos, turinčios daug klinikinių žinių, išlaikančios savitvardą, gebančios valdyti stresą slaugytojos.

„Kaip nėra per aukšto lygio gydymo, taip nėra ir per aukšto lygio slaugos, tik gali būti netinkamas gydymas ir netinkama slauga. Kuo aukštesnės kompetencijos slaugytojai, tuo daugiau naudos pacientui - trumpėja gydymo trukmė, mažėja kaštai, greitėja paciento sveikimas, jo organizmo funkcinis atsistatymas. Tuo pat metu padedame spręsti ir socialines problemas - per trumpesnį laiką žmogus vėl tampa darbingas ir gali grįžti į savo kasdienę veiklą. Tai yra labai svarbu, ir galime pasidžiaugti, kad tai nėra lozungai, tai yra įrodyta tiesa“, - šypsosi R. Paškevičiūtė.

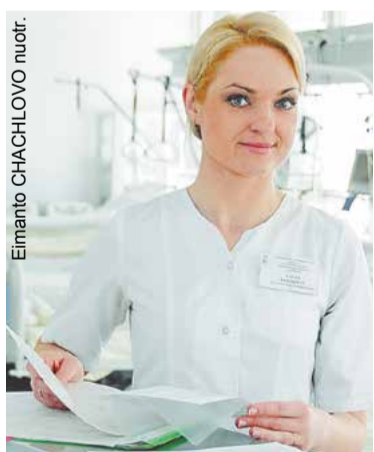
Tęstinis slaugytojų mokymasis – pažangios slaugos praktikos tikslas

Naujų kompetencijų diegimas, slaugos mokslo vystymas, slaugą reguliuojančių juridinių mechanizmų realizavimas - tai svarbiausi pažangios slaugos aspektai.

Pasak Klaipėdos universitetinės ligoninės Anesteziologijos reanimacijos skyriaus (su operacine) vyriausiosios slaugos administratorės **Lauros Bartkienės**, pastaruju metu sparčiai progresuoja pažangi slaugos praktika, kinta požiūris į slaugą ir slaugytoją. Slaugytojai aktyviai dalyvauja diegiant naujas technologijas ir slaugos inovacijas, siekia nuolat mokytis, pasinaudoti kitų šalių patirtimi keliant kvalifikaciją. Ir KUL slaugytojai, siekdami būti lygiaverčiai komandos nariai, mokosi, nuolat domisi slaugos naujovėmis.

Pažangi slaugos praktika reikalauja pažangaus išsilavinimo, todėl būtinas slaugytojų tęstinis mokymasis. Juo siekiama specialistų inovatyvumo ir atvirumo pokyčiams.

L. Bartkienė pastebi, kad slauga

► **APLINKYBĖS.** Tik motyvuotas ir patenkintas savo darbu slaugytojas gali atlikti savo pareigas kompetentingai, sąžiningai ir kokybiškai, - sako KUL Anesteziologijos reanimacijos skyriaus (su operacine) vyriausioji slaugos administratorė **Laura Bartkienė**.

Lietuvoje kinta iš į užduotį orientuotos į komandinę, holistinę. Slaugytojos atlieka vis daugiau vadybinių ir analitinių funkcijų, todėl yra

labai svarbu ne tik kelti kvalifikaciją, dalyvaujant įvairiuose kvalifikacijos kėlimo ir specializacijos kursuose, bet ir tęsiant studijas kolegijose ar universitetuose.

Kokybiška pacientų priežiūra negali būti suteikta be kompetentingų ir profesionalių slaugytojų. Slaugytojų kompetencija vertinama pagal išsilavinimą, žinias, įgytus įgūdžius, darbo patirtį. Pažangios praktikos slauga siekia, kad slaugytojai plėstų klinikinę slaugos kompetenciją ir galėtų perimti kai kurias gydytojų pareigas.

„Kompetentingi, gerai išmanantys savo darbą slaugytojai ir dabar galėtų savarankiškai atlikti daugiau funkcijų, tačiau šiuo metu to daryti neleidžia teisės aktai. Todėl, mano nuomone, visų pirma reikia sureguliuoti slaugos teisinę bazę“, - į ateitį žvelgia L. Bartkienė.

Pokalbininkės teigimu, pacientams tai būtų didžiulė nauda: „Be abejo, pagerėtų ir pagreitėtų procesai. Išplėtus slaugytojo kompetencijas atsirastų daugiau galimybių

pacientams suteikti žinių sveikatos ir sveikatinimo klausimais, būtų greičiau suteikiama reikalinga pagalba.“

Pokalbininkė pažymėjo, kad slaugytojų norui mokytis įtakos turi pasitenkinimas darbu ir motyvacija: „Slaugytojų pasitenkinimas darbu skatina profesinį ir intelektualinį augimą. Pagrindiniai veiksniai, kurie lemia esminius slaugytojo profesinės elgsenos pokyčius, yra praktinė klinikinė veikla, asmeninės emocijos ir edukacinis poreikis. Tik iš motyvuoto ir patenkinto savo darbu slaugy-

KOMENTARAS

Prisidės Klaipėdos universitetas

Vida MOCKIENĖ, Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto Slaugos katedros vedėja

Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto Slaugos katedra Studijų kokybės vertinimo centrui yra pateikusi vertinti naują - išplėstinę praktikos slaugytojo - rengimo magistrantūros programą. Ji truktų šešerius metus ir apimtų 4 metus bakalauro ir 2 metus magistro studijų. Šią programą baigę slaugytojai turėtų labai dideles kompetencijas farmakologijos, fiziologijos ir patofiziologijos bei fizinių būklių įvertinimo srityse. Jie galėtų dirbti reanimacijoje, onkologijoje, - srityse, kur reikalingos naujos žinios. Manome, kad su nauja mokymo programa galėsime patenkinti Klaipėdos ir Vakarų Lietuvos ligoninių poreikius.

Slaugytojų vaidmuo onkologijoje

Slaugos specialistai - gausiausia sveikatos priežiūros specialistų grupė, kuriai šiandien keliami nauji uždaviniai, keičiasi jų vaidmuo teikiant sveikatos priežiūros paslaugas. Ne išimtis yra ir onkologija, kurioje būtina užtikrinti naujais gydymo metodų tęstinumą.

Pasak Klaipėdos universitetinės ligoninės (KUL) Onkologijos chemoterapijos klinikos vadovo **Alvydo Česo**, šiandien slaugytojai yra daug platesnio profilio, jų profesinei veiklai reikia kompleksinių žinių, specializuotų įgūdžių, daugiadalykių sugebėjimų. A. Česas teigimu, tai keičia ir visą personalo darbą.

„Reikia atsiriboti nuo senojo modelio, įvardijamo slaugytojo pareiga būti gydytojo asistentu ir keisti jį į komandinio darbo principu pagrįstą modelį, kuris šiandien yra

standartas Vakarų pasaulyje ir yra neabejotinai naudingas pacientui, - kalbėjo A. Česas. - Onkologijos chemoterapijos klinikoje neišsivaizduojame darbo be slaugytojų, kurie užtikrina gydymo tęstinumą.“

Gydytojo teigimu, onkologijos mokslas yra viena sparčiausiai besivystančių medicinos sričių, kur gydytojai turi dirbti labai intensyviai, o kartu su jais komandoje dirba ir slaugytojai.

„Jie turi išmanyti naujas technologijas, gebėti dirbti kompiuterizuotomis programomis ir sudė-

tingais įrenginiais, ypač išmanyti neutropeninių pacientų slaugą, mokėti paruošti, saugiai skirti medikamentus, prižiūrėti volumetrisines pompas, - teigė A. Česas. - Kitaip tariant, pagrindinis slaugytojo vaidmuo yra tiesiogiai susijęs su profesija ir konkrečių medicininių manipuliacijų vykdymu, bet tai daromas slaugytojas yra sveikatos priežiūros komandos narys, garantuojantis visapusišką paciento priežiūrą ir didžiąja dalimi yra šios komandos lyderis, nes daugiausiai laiko praleidžia su pacientu.“

Pasak KUL Onkologijos chemoterapijos klinikos vadovo, ne mažiau svarbią slaugytojo darbo dalį užima kita veikla.

„Visų pirma slaugytojas yra sveikatos mokytojas. Onkologinė-

se ligoninėse ar šalia jų yra įkurti pacientų centrai, kuriuose mokomi pacientai ir jų artimieji, kaip gyventi santarvėje su lėtine liga, kad ji kuo mažiau paveiktų kasdienio gyvenimo kokybę. Visuose šiuose centruose sėkmingai dirba slaugytojos, savanoriai, kurie kartu su gydytojais suteikia pacientams ir jų artimiesiems ir teorinių, ir praktinių žinių apie ligą, padedančių ne tik pacientui būnant ligoninėje, bet ir namuose“, - slaugytojų svarbą pabrėžė A. Česas.

Gydytojo teigimu, ne mažiau svarbus yra slaugytojo-vadybininko vaidmuo, kai slaugytojams tenka organizuoti efektyvų visos sveikatos priežiūros komandos darbą tinkamai planuojant ir organizuojant pacientų ištyrimo, gydymo ir slaugos procesus.

Eimanto CHACHLOVO nuotr.

■ **VAIDMUO.** Pasak KUL Onkologijos chemoterapijos klinikos vadovo Alvydo Česo, slaugytojai onkologijoje užtikrina gydymo tęstinumą, kuris lemia paciento gyvenimo kokybę.

Porto sistema - palengvinimas ir slaugytojams, ir pacientams

Klaipėdos universitetinėje ligoninėje (KUL) pirmosios Porto sistemos, skirtos ilgalaikiam įvairių vaistų ir skysčių lašinimui, kai įprastinės periferinės venos ar centrinės venos punktavimas to užtikrinti negali, pradėtos naudoti dar 1997 metais. Šiandien ši sistema pasiekiamą visiems, kuriems to reikia, ir sėkmingai naudojama.

Porto sistema, pasak Klaipėdos universitetinės ligoninės (KUL) Onkologijos chemoterapijos skyriaus vyresniosios slaugos administratorės **Danguolės Gedminaitės**, gali tarnauti kelerius metus, o pacientui tik kartą per mėnesį reikia pasirodyti slaugytojui, kad būtų įsitikinta, jog sistema veikia nepriekaištingai.

„1997 metais šių sistemų buvo tik viena kita, o dabar jų naudojama žymiai daugiau, jos jau tapo kasdienybe. Šiuo metu ligoninėje kas savaitę implantuojama po keturias naujas Porto sistemas. Naudojant

šią sistemą daug mažesnė komplikacijų rizika, apsaugomos periferinės venos, o ir pačiam pacientui tai yra komfortiška priemonė, netrukdanči kasdieniam jo gyvenimui“, - pasakojo D. Gedminaitė.

Eimanto CHACHLOVO nuotr.

■ **PORTO SISTEMA** ypač efektyvi pacientams, gaunantiems chemoterapinį gydymą, - pasakoja KUL Onkologijos chemoterapijos skyriaus vyresnioji slaugos administratorė Danguolė Gedminaitė.

Pokalbininkės teigimu, Porto sistemos implantaciją atlieka kraujagyslių chirurgai ypatingai sterilioje aplinkoje - operacinėje.

„Implantacijos vieta pasirenkama atsižvelgiant į paciento kūno sudėjimą, stambiųjų kraujagyslių būklę bei gydytojo patyrimą. Dažniausiai Porto sistema implantuojama krūtinės viršutiniame trečdalyje, į poraktikaulinę veną, tačiau tam tikrais atvejais gali būti šlaunies, pilvo srities ir kitos stambiosios kraujagyslės. Slaugytojui, norinčiam suleisti medikamentus, tereikia pradurti odą specialia adata toje vietoje, kur čiuopiama Porto kamera. Tokiu būdu medikamentai pro stambią kraujagyslę patenka tiesiai į dešinią priesirdį“, - procedūros eigą nupasakojo D. Gedminaitė.

Porto sistema naudinga tiek pacientui, tiek slaugytojui. Esant šiai sistemai, slaugytojui tereikia įvesti specialią adatą pro sistemos membraną, ją fiksuoti ir, panaudojant įvairias pagalbines priemones (adatos pailgintuvas, švirkštines

pompas, lašinės sistemos), įvesti paskirtus medikamentus.

„Ši sistema ypač efektyvi pacientams, gaunantiems chemoterapinį gydymą. Pacientams nereikia nuolat gulėti lovoje, kol atliekama chemoterapijos procedūra. Jie gali vaikščioti, bendrauti, atlikti įprastą higienos procedūras, valgyti, žiūrėti savo mėgstamas televizijos laidas. Miegodami pacientai gali nesijaudinti dėl procedūros eigos, nes Porto sistemos membrana tampriai užfiksuoja adatą ir net variantis lovoje ji išlieka stabili, neišsitraukia ir užtikrina infuzijos tęstinumą net nakties metu. Pacientai, turintys implantuotas Porto sistemas, labai džiaugiasi, nes jos leidžia saugiai lašintis vaistus ir namų sąlygomis“, - apie lengvesnę ir saugesnę procedūrą pasakojo D. Gedminaitė.

Onkologijos chemoterapijos skyriaus vyresnioji slaugos administratorė atkreipė dėmesį, kad į KUL atvyksta pacientai iš įvairiausių Lietuvos regionų ir dažnai tenka išgirsti, jog, išvykę su Porto sis-

tema, kitose gydymosi įstaigose pacientai susiduria su netikėta problema. Pasitaiko, kad slaugytojai neturi darbo su šia sistema patirties.

„Mūsų ligoninės slaugytojai jau turi nemažai patirties ir noriai dalijasi šiomis žiniomis su kitų įstaigų slaugos profesionalais. Tačiau svarbiausia yra apmokyti pačius pacientus, jie gauna visą informaciją apie priežiūrą. Iškilus neaiškumams pacientai ar jų artimieji bet kada gali skambinti į mūsų skyrių slaugytojams pasikonsultuoti rūpimais klausimais. Dažnai sulaukiame skambučių ir iš kitų gydymo įstaigų, kai pacientai patenka pas juos ir nurodo mūsų kontaktinius telefonus. Mielai pakviečiame kolegas atvykti į ligoninės Chemoterapijos kliniką išmokyti Porto sistemos priežiūros subtilybių. Mažeikių, Tauragės slaugytojai jau buvo atvykę“, - KUL bendradarbiavimą su Vakarų Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigų slaugytojais pabrėžė D. Gedminaitė.

Stomų priežiūra - patogi ir saugi

Gydant kai kurias ligas, tenka pašalinti dalį nefunkcionuojančio žarnyno, o pačią žarną išvesti per priekinę pilvo sieną, suformuojant vadinamąją stomą. Slaugytojų uždavinys - supažindinti pacientus su stomos priežiūros, slaugymo ypatumais ir priemonėmis, išmokyti savarankiškai jomis naudotis.

Po stomos suformavimo operacijos pasikeičia buvęs normalus žarnyno turinio slinkimo kelias - žmogus tuštinasi nebe per išangę, bet per stomą, o tikroji išangė nebeveikia. Tai gali nulemti Krono liga, onkologinės ligos, traumas, kiti sutrikimai, kai žmogus negali natūraliai tuštintis. Stomos vieta žymima ir parenkama atsižvelgiant į paciento kaulų reljefą, rengimosi būdą (diržo, kelnų pozicija), odos raukšles, pooperacinius randus.

Pasak Klaipėdos universitetinės ligoninės (KUL) Chirurgijos skyriaus vyresniosios slaugos administratorės Jolantos Gudaitienės, stoma yra rausva, drėgna, padengta gleivine, ji paprastai būna apvali arba ovalo formos, nevienodo dydžio.

„Po operacijos stoma paprastai būna paburkusi ir kelis mėnesius

po operacijos mažėja. Šiuo periodu svarbu atidžiai sekti stomos dydžio kitimus, dažnai ją matuojant, kad naudotumėte tinkamo dydžio žarnų turinio rinktuvus. Reikia saugotis, kad žarnų turinio nepatektų ant aplinkinės, peristominės, odos, kadangi išskyros gali sukelti odos pažeidimus“, - pasakoja J. Gudaitienė.

Pasak pokalbininkės, suformuota stoma gali būti laikina, kaip prevencinė, kai ji reikalinga tik kuriam laikui, arba nuolatinė, kuri neretai lieka visam gyvenimui.

KUL Pilvo ir endokrininės chirurgijos klinikoje kasmet skaičiuojama apie 60-70 stomuotų pacientų. Pasak J. Gudaitienės, šis skaičius yra tikrai nemažas.

„Į mokymus stengiamės įtraukti paciento artimuosius, išmokiname ir paaiškiname stomos priežiūros pagrindus, todėl sto-

muoti pacientai gali gyventi visavertę ir kokybišką gyvenimą. Pacientai gali ramiai keliauti, sportuoti, maudytis baseine, nes naudojami žarnų turinio surinkimo maišeliai yra saugūs, nepralaidūs, sulaikantys kvapą“, - pasakojo J. Gudaitienė.

Rinktuvai būna vienos ir dviejų dalių, jie pritaikomi kiekvienam pacientui individualiai pagal poreikį, pagal jo anatomiją, aprangos stilių, laikyseną ir t. t.

■ **STOMOS** priežiūrą labai palengvina pirštais formuojamos rinktuvų plokštelės.

„Anksčiau naudoti maišeliai buvo dideli, neestetiški, nepatogūs, nesaugūs, buvo sunku prižiūrėti ir prisitaikyti tinkamus drabužius. Dabar viena didžiausių naujovių - pirštais formuojamos plokštelės, nebereikia naudoti žirklių“, - pasakojo J. Gudaitienė.

Žmogus pirštais praplečia maišelio angą iki reikiamo dydžio, kad ji apgaubtų stomą ir priglustų tiksliai palei jos pakraštį. Tuomet stoma nepažeidžia aplink esančios odos, nėra galimybių susidaryti parastominės žaizdos, nes pirminę padėtį atgaunanti rinktuvo plokštelė apsaugo odą nuo stomos turinio. Prie plokštelės pritvirtinamas specialus maišelis, kuriame ir kaupiasi išskiriamas žarnų turinys.

„Ši naujovė - pirštais formuojamos rinktuvų plokštelės - naudingos tiek slaugytojams, tiek pacientams, kurie neturi patirties, - suformuojama, užklijuojama, o vėliau plokštelė grįžta į vietą, nereikia naudoti žirklių, taupomas laikas“, - džiaugėsi J. Gudaitienė.

Eimanto CHACHLOVO nuotr.

■ **NESIKEIČIA.** Stomuoti pacientai gali gyventi lygiai tokį patį visavertį ir kokybišką gyvenimą, kaip ir iki stomos suformavimo, bendrauti su žmonėmis, nes naudojami žarnų turinio surinkimo maišeliai yra saugūs, sulaikantys kvapą, - pasakoja KUL Chirurgijos skyriaus vyresnioji slaugos administratorė Jolanta Gudaitienė.

Informacinės technologijos - patogesniai darbui

Šiemet šalies sveikatos priežiūros įstaigos turėtų pradėti išrašyti elektroninius receptus, o įdiegus bendrą šalies e. sveikatos sistemą informacija apie pacientus turėtų būti lengviau pasiekama kolegoms gydytojams. Visa tai sėkmingai diegiama Klaipėdos universitetinėje ligoninėje (KUL), kuri koordinuoja procesą Klaipėdos regione.

Informacinės technologijos tampa pažangios slaugos praktikos priemone ir neatskiriama sveikatos priežiūros dalimi. Informacinių technologijų skverbimasis į slaugos procesą tradicinei slaugai kelia naujus reikalavimus ir iššūkius. Jų įgyvendinimas – tai atsakinga užduotis slaugos vadovams. Informacinių technologijų taikymas daro įtaką sveikatos priežiūros kokybei ir pacientų sveikatos rezultatams, o sujungtos ir sparčios duomenų perdavimo tinklas, jos užtikrina efektyvų pacientų aptarnavimą. Šiame procese savo vaidmenį turi suvaidinti ir vadovai, ir slaugos praktikai.

NAUDA. KUL Elektroninės sveikatos projektų įgyvendinimo skyriaus viršininko Regimanto Kontrimo teigimu, naujoji e. sistema leis slaugytojoms sutaupyti savo darbo laiką, atrasti daugiau galimybių bendrauti tiesiogiai su pacientais.

Planuojama, kad apsiekitimui duomenimis, jų kaupimui ir archyvavimui skirta Lietuvos centrinė e. sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinė sistema bei elektroninio recepto ir medicininių vaizdų posistemės turėtų būti baigtos ir pradėti veikti nuo šių metų III ketvirčio, kitais metais turėtų pradėti veikti ir interneto portalas, kuriame bus bendra registracijos į visas šalies gydymo įstaigas sistema.

Tokia sistema šiuo metu sėkmingai kuriama bei diegiama ir Klaipėdos miesto bei regiono sveikatos priežiūros įstaigose.

„Visiems žinoma, kad šiemet atsiras elektroninis receptas, taip pat galime pasidžiaugti Klaipėdos regione diegiama bendra regiono sveikatos priežiūros įstaigų informacine sistema. Pavyzdžiui, jei žmogus apsilankęs Kretingos ligo-

Eimanto CHACHLOVO nuotr.

PIRMIEJI. „Drįstame teigti, kad greičiausiai esame vienintelė ligoninė Lietuvoje, sukūrusi nėščiosios, gimdyvės ir pagimdžiusios moters adaptuotą priežiūros ir slaugymo planą bei duomenų sekimo ir veiksmų atlikimo protokolą“, - sakė KUL Infekcinių ligų departamento vyriausioji slaugos administratorė Diana Virketienė.

„ninėje, paskui atvyktų gydytis į Klaipėdą, visą reikalingą informaciją Klaipėdos gydytojai galėtų „išsitraukti“ iš sistemos. Jau ne vienerius metus einame prie to, kad viskas bus paprasčiau - nebereikės dubliuoti tyrimų, taip bus sutaupoma lėšų, specialistų darbas bus optimalesnis“, - kalbėjo KUL Elektroninės sveikatos projektų įgyvendinimo skyriaus viršininkas **Regimantas Kontrimas**.

Pasak jo, žmogui apsilankius sveikatos priežiūros įstaigoje, įrašas

ninės slaugos komandai, yra slaugymo istorijos įdiegimas į elektroninę sveikatos sistemą. Ilgus metus paciento slaugymo istorija buvo pildoma ranka, slaugytojos turėjo ne tik suplanuoti individualų kiekvieno paciento slaugymo planą, suderinti su pacientu ar artimaisiais, bet ir pažymėti atliktus slaugymo veiksmus.

„Ši naujovė paskatino naujai pažvelgti į slaugytojų atliekamas funkcijas. Slaugytojai prisiėmė atsakomybę stebėti pagrindinius ir svarbiausius paciento gyvybinius rodiklius. Šių duomenų užrašymas buvo perkeltas į modifikuotus stebėjimo protokolus, kuriais puikiai gali pasinaudoti ir gydytojai. Kitas svarbus žingsnis - tai nėščiųjų, gimdyvių ir pagimdžiusių moterų slauga ir priežiūra. Tikriausiai niekas nesiėmė, kad šios kategorijos pacientams reikia ypatingos priežiūros. Todėl ligoninės slaugos ir akušerių komanda pabandė atrasti būdą, kaip dar geriau ir efektyviau užtikrinti moterų slaugą ir priežiūrą.

Drįstame teigti, kad greičiausiai esame vienintelė ligoninė Lietuvoje, sukūrusi nėščiosios, gimdyvės ir pagimdžiusios moters adaptuotą priežiūros ir slaugymo planą bei duomenų sekimo ir veiksmų atlikimo protokolą. Šis dokumentas taip pat bus įdiegtas į e. sveikatos sistemą. Tai suteiks akušerėms galimybę dar daugiau laiko ir dėmesio skirti nėščiosioms ir pagimdžiusioms moterims, apgaubti visokeriopa šiluma, atsakyti į visus rūpimus klausimus, bet kurią akimirką būti šalia“, - pabrėžė D. Virketienė.

Pasak R. Kontrimo, informacinių technologijų naujovių diegimo KUL dėka paspartės registracija, mažės eilės registratūrose, informacija apie pacientus bus saugesnė, sumažės klaidų tikimybė, paspartės diagnostinių tyrimų rezultatų gavimo procesas, gydymo įstaigoms nebereikės rūpintis popierinių ambulatorinių kortelių saugojimu ir sandėliavimu, o tai savaime mažina tiek popierinių dokumentų srautus, tiek jų kopijavimo ir siuntimo kaštus.

DĖKOJAME

Vyriausiajam gydytojui

Nuoširdžiai dėkoju Jums ir Jūsų vadovaujamos ligoninės personalui už kvalifikuotą gydymą, puikią slaugą ir priežiūrą.

Dėkinga už Jūsų kolektyvo darnų darbą, atsidavimą savo profesijai, rūpestį.

Nuoširdžiai ačiū.

Pagarbiai

V. K., Kaunas

Noriu visos mūsų šeimos vardu iš visos širdies padėkoti Jūsų vadovaujamos ligoninės Chirurgijos skyriaus visam personalui. Šiame skyriuje patyrėme tik nuoširdų rūpestį, puikų ir kvalifikuotą gydymą, šiltą bendravimą ir 24 valandų per parą priežiūrą. Tik šių medikų dėka ligoniai prižiūrimi su didžiuliu atsidavimu.

Ačiū iš visos širdies!

Sėkmės Jūsų darbuose.

V. K., Klaipėdos r.

Traumatologijos skyriui

Nedrįsčiau išskirti kurį nors vieną specialistą, nes per tą laikotarpį, kurį Jūsų skyriuje buvo gydoma, prižiūrima mano Mamytė, aš mačiau vieningą Jūsų bendruomenę, kur visos pastangos skirtos sergančiųjų priežiūrai, gydymui. Mačiau, kaip jautriai prie kiekvieno žmogaus atlieka savo pareigas kiekviena slaugytoja. Nemačiau jų pavargusių, rūškanais veidais, nors darbas begaliniai sunkus ir atsakingas. Atkreipiau dėmesį į tai, kad skyriuje negirdėti darbuotojų keliamo nerimo, triukšmo ar reikalaujama dėmesio. Tvarka, ramybė, tikslus pareigų išpildymas, jautrumas - tai Jūsų skyriaus etiketė.

Nuoširdžiausiai dėkojame visiems, kurie čia dirbate, kurių širdies dalelė teko ir Mamytei.

Atskiru žodeliu paminėsiu išskirtinę Jūsų ligoninės virtuvę, jos darbuotojų triušą - maistas ypatingai skanus, sveikas, estetiškas, o porcijos gali pakakti ir dviem...

Nepalaiduokite ir toliau taip dirbantis.

Viešpaties palaimos Jums!

Dėkinga ir su pagarba

J. D., Plungės r.

Nefrologijos ir vidaus ligų skyriui

Nuoširdžiausia padėka visam skyriaus personalui. Būdamas Jūsų globoje betarpiškai mačiau ir patyriau aukšto lygio profesionalumą, atsakomybės supratimą, dėmesį, žmogišką jautrumą, sąžiningumą, darbštumą.

Linkiu visiems sveikatos, gražių ir prasmingų dienų ir Dievo palaimos.

Su pagarba ir dėkingumu

J. G., Klaipėda

Vertebroneurologijos skyriui

Noriu pasakyti, kad tokio profesionalaus dėmesio, kantraus ir kultūringo bendravimo su ligoniu nesu sutikusi. Esu dėkinga visam personalui už nuoširdų rūpestį. Linkiu visoms sėkmės darbuose ir laimės asmeniniame gyvenime.

Pagarbiai ir labai nuoširdžiai

J. A., Palanga

Pilvo ir endokrininės chirurgijos skyriui

Labai norėčiau padėkoti už profesionalumą ir supratimą, laiku suteiktą greitą pagalbą.

Ačiū už švelnumą, supratimą, palaikymą ir begalinį rūpestį. Būdamas pas Jus jaučiausi saugi ir labai geros rankose.

Linkiu Jūsų viso skyriaus komandai kuo didžiausios sėkmės šitame sunkiame ir labai atsakingame darbe.

Dar kartą dėkoju Jums už viską.

I. K., Klaipėda

Reabilitacijos skyriui

Nuoširdžiausia padėka ir didžiausi linkėjimai Jūsų nuostabiam kolektyvui, visam personalui už gerą nuotaiką, švarą, tvarką ir labai skanų maistą.

Visiems daug sveikatos, energijos, optimizmo, didelės sėkmės ir džiaugsmo, laimės šeimose.

Su pagarba

N. V., Klaipėda

Viešoji įstaiga Klaipėdos universitetinė ligoninė
Vyriausiasis gydytojas:
prof. habil. dr. Vinsas Janušonis, tel. (8 46) 396502
Adresas: Liepojos g. 41, LT-92288 Klaipėda, Lietuva, tel. (8 46) 396502

Informacija visą parą: (8 46) 396500, 396600
Faksas: (8 46) 396625
Elektroninis paštas: bendras@kul.lt
Interneto adresas: http://www.kul.lt

www.kul.lt